

Autors: Joaquim Aloy i Bosch, Jordi Basiana i Obradors i Pere Gasol i Pujol. Col·laborador: Ramon Fons i Vilardell

CONTRACTE DE TREBALL ENTRE L'EMPRESA «COM- PANYIA ANONIMA MANRE- SANA D'ELECTRICITAT» I EL SEU PERSONAL AFILIAT AL SINDICAT REGIONAL DE LLUM I FORÇA DE CATALUNYA

UN LLIBRET DE LA COMPANYIA ANÒNIMA MANRESANA D'ELECTRICITAT A SALAMANCA

Portada i algunes pàgines d'un llibret localitzat en una caps de l'Arxiu de Salamanca. Es tracta d'un contracte de treball, signat el 18 de març del 1934, entre l'empresa Companyia Anònima Manresana d'Electricitat i el seu personal afiliat al Sindicat Regional de Llum i Força de Catalunya. En el llibret, molt ben editat, s'expliciten, de forma rigorosa i exhaustiva, totes les condicions laborals i drets i deures dels treballadors: declaració de principis (*"obtenir el màxim rendiment amb la major economia"*), sous, antiguitat, horaris, vacances, bonificacions, permisos, dietes, malalties, accidents, mesures de prevenció i seguretat... En una de les pàgines es pot veure el decàleg del sindicat, amb les màximes que adreçaven als treballadors, en les quals es ressaltava la necessitat i el deure d'afiliar-se a l'entitat.

CONTRACTE DE TREBALL

RECONeixEMENT D'ASSOCIACIÓ

1.er - La Companyia Anònima Manresana d'Electricitat, reconeix el Sindicat Regional de Llum i Força de Catalunya.

La dita Associació indicarà a la Companyia quins són els seus representants i la Companyia a l'Associació quins són els seus.

Els afers de caràcter general que no signifiquin una modificació d'aquest contracte, els tractarà la Companyia amb la Junta de Secció. Els afers que impliquin alguna modificació els tractarà amb el Comité Regional de Relacions.

Les Delegacions locals de la Secció de Manresa sotmetran als representants de la Companyia tots els afers de caràcter local o general resolent-los o no segons siguin les atribucions dels esmentats representants.

Recorda't que'l Sindicat et lliura de la esclavitut.

Sols el Sindicat et dona la força que necessites... respecta'l i fes-lo respectar.

Compleix i fes complir lo que és fruit del teu esforç.

Perque l'organització t'ho demana.

Perque és el teu dret i deure.

Perque són la teva defensa.

Propaga la sindicació que pots constatar lo que val.

Compadeix-te del covard.

PAPERS DE LA REPÚBLICA EN TEMPS DE PAU (1931-1936)

Els sindicats, elements decisius

La instauració de la República va tenir lloc en el context d'una importantíssima crisi econòmica internacional (Gran Depressió). En efecte, la caiguda de la Borsa de Nova York, l'octubre del 1929, havia afectat negativament el conjunt de l'economia mundial. D'aquesta manera, la dècada del 1930 es caracteritzà per l'enfonsament industrial, la disminució dels intercanvis comercials i el creixement dramàtic de l'atur.

Els sindicats tenien una forta influència entre el proletariat i els pagesos no propietaris de les terres que treballaven. Alhora, lluitaven per la millora de les condicions de vida del conjunt de la població, que, en molts casos, eren realment precàries.

A Espanya, els dos sindicats més importants eren la Unió General de Treballadors (UGT) i la Confederació Nacional del Treball (CNT). El primer era un sindicat marxista, vinculat al PSOE, el segon era un sindicat anarquista.

A Catalunya, la CNT hi tenia uns 250.000 afiliats, davant dels 30.000 de la UGT. Però la CNT es trobava molt dividida entre un sector sindicalista més moderat i un grup més radical, la Federació Anarquista Ibèrica (FAI), partidari de l'acció directa. Pel que fa al camp, el sindicat majoritari entre els pagesos era la Unió de Rabassaires, estretament vinculada a ERC. Catalunya era el país més industrialitzat de l'estat espanyol i, per tant, on els sindicats tenien més força.

L'augment de l'atur, les penúries financeres i la inestabilitat política per afrontar una veritable transformació de l'economia foren els entrebancs que van fer augmentar la desconfiança en medis obrers i pagesos

en la capacitat reformadora dels partits republicans.

El gener del 1932 hi va haver una insurrecció de grups anarquistes a l'alt Llobregat, a les comarques del Bages i el Berguedà. Una vaga general, seguida principalment al tèxtil i a la mineria, evolucionà cap a la proclamació del comunisme llibertari. Aquest fet provocà una gran repressió contra la classe obrera i també fortes dissensions dins la mateixa CNT.

La victòria electoral de les dretes el novembre del 1933 impulsà altres sectors obreristes -de l'estat i de Catalunya- a crear una plataforma unitària obrera que defensés les llibertats democràtiques i les reformes socials que havien fet els governs d'esquerres durant el període del 1931-1933 i que ara es veien amenaçades. Així va néixer l'Aliança Obrera, que integrava els Sindicats d'Oposició (escissió de la CNT oposada a la FAI), socialistes del PSOE, la UGT, i altres grups catalans d'ideologia socialista i comunista, com ara el Bloc Obrer i Camperol. Tanmateix, l'Aliança Obrera no va arribar a trencar el predomini de la CNT a Catalunya.

Al camp, l'existència d'uns contractes que perjudicaven els arrendataris (com ara els de la *rabassa morta*, que afectaven els pagesos de la vinya) motivà que ERC, amb el suport de la Unió de Rabassaires, impulsés una llei que donés més estabilitat als arrendaments i la possibilitat als pagesos d'adquirir la propietat de la terra en determinades condicions. Això derivà, davant la ferma oposició dels propietaris, en una gran polèmica política i social que marcaria tot el període republicà.

1

Josep Oliveras Maroet, Secretari del "SINDICAT OBRER D'INDÚSTRIES ELÈCTRIQUES DE MANRESA"

CERTIFICAT:
Que el dia vint-i-dos del mes que som a les dotze hores del matí, es reuniren en el local de l'Associació de Dependents de Manresa, un grup d'operaris electricistes d'aquesta ciutat, en nombre de quaranta tres, convocats per alguna companya d'ofici, acordant per unanimitat, organitzar el "SINDICAT OBRER D'INDÚSTRIES ELÈCTRIQUES DE MANRESA". S'acordà també el nomenament d'una Junta Directiva, quins càrrecs foren repartits com segueix:

PRESIDENT - Estanislau Sala Vilalta-	-Carrió, 13-2
VICIPRESIDENT -Joan Lladó Puig-	-Font, 6-2-2
SECRETARI - Josep Oliveras Maroet -	-Guimerà, 24-1-2
VIS-SECRETARI - Julià Soler Grifó -	-Bastardes, 6-2-2
COMPTADOR -Josep Codina Selva -	-Sant Bartomeu, 11-1-2
TRESORER -Josep Vilanova Rossit -	-Sen, 3
VOCALS -Josep Fontana Llovet	-Baixada Carra, 5-2-1
" - Antoni Gall Pons	-Cova, 3
" - Agustí Ribas Soler	-Bases de Manresa

I no havent-hi res més a tractar, s'acabà la sessió a les 13 hores, 20 minuts.

Manresa, vint-i-dos de gener de mil noucents trenta tres.

El President,
Estanislau Sala

I per que consti, tots els efectes legals, lliuro la present Certificació, a Manresa, al dia vint-i-vuit de gener de mil nou cents trenta tres.

El Secretari,
Josep Oliveras

Vist i Plau,
El President,
Estanislau Sala

SINDICAT OBRER D'INDÚSTRIES ELÈCTRIQUES DE MANRESA

1 CONSTITUCIÓ DEL SINDICAT OBRER D'INDÚSTRIES ELÈCTRIQUES DE MANRESA
Aquest document, signat el 28 de gener del 1933, certifica la fundació, pocs dies abans, del Sindicat Obrer d'Indústries Elèctriques de Manresa. És una mostra més de la reorganització sindical i del creixement de la consciència social per a la millora de les condicions de vida i laborals de la classe treballadora, tot plegat realitzat durant l'època de les reformes republicanes.

Podem llegir hi la relació dels membres de la junta directiva del sindicat, amb les seves adreces particulars.

No cal dir que aquesta era una informació molt important per als repressors franquistes, ja que tenien una nova llista negra de sospitosos de no ser addictes al "régimen", perfectament identificada i localitzada.

ACORDS ENTRE PATRONS I OBRERS 2
Durant la República, la lluita per la millora de les condicions de vida dels obrers i les obreres es concretà, sovint, en l'aprovació de Bases de Treball, prèviament acordades entre patrons i empleats d'un sector determinat.

És el cas d'aquest document, datat a Manresa el 5 de març del 1934, que recull unes ampliacions de les Bases de Treball en el ram elèctric.

A més de tot el reguitzell de condicions de treball, formació laboral, sous i drets i deures, també podem veure la relació de signants per part de la patronal, alguns amb cases comercials ben conegudes al sector, i la dels operaris electricistes en representació del sindicat.

En la Ciutat de Manresa a 5 de Març de 1934. Reunits d'una part els senyors En J. Bosch i Playé, En R. Casals Carjona, En Antoni Garriga, En J. Més Giribet, En Francesc Morera, En Bartomeu Casas, per Administradors y Reparaciones Eléctricas S.A. En Pere Torres i En Josep Valldesperas, pertencients a l'Associació de Patrons Elèctrics de Manresa, obren com a tals, i d'altra part els senyors En Estanislau Sala, En Josep Soler, En Josep Codina, En Jesús Figols En Julià Soler, En Ramon Corrons, operaris electricistes en representació del Sindicat Obrer d'Indústries Elèctriques de Manresa, han convingut l'acceptació de les següents ampliacions en les Bases de Treball acceptades en data 15 Octubre de 1931.

PRIMERA - L'Associació de Patrons Elèctricistes de Manresa reconeix la Mitja d'Abur forçosa creada pel Sindicat Obrer d'Indústries Elèctriques de Manresa, i a tal fi es comprometent tots els Patrons afiliats a aquesta Associació a satisfer la quantitat de cinquanta cèntims de pessega per jornal de treball de cada operari.

SEGONA - Tots els operaris i aprendents pertencients a aquest Sindicat tenen el deure de saber llegir i escriure per poder exercir llur professió a Manresa.

TERCERA - Per poder entrar de aprendent en una casa es deu presentar la corresponent fé de vida per acreditar l'haver complert l'edat de 14 anys, i també el certificat de vacunació.

QUARTA - Tot aprendent deu presentar un certificat d'aptitud del Sindicat citat, acreditant que es apta per l'aprenentatge.

QUINTA - Tot aprendent deu matricular-se a l'Escola Municipal d'Arts i Oficis, Agricultura i Indústries, en els cursos que formen el pla d'ensenyament del ram elèctric, pagant l'import de les matrícules la casa on prestat als seus serveis.

SISEMA - Cada rí de curs deu presentar-se un certificat de l'Escola citada, amb la classificació que hagi obtingut.

SETENA - Tot aprendent al acabar els quatre anys, deu ésser examinat per al Sindicat citat, i teneur un certificat d'aptitud, a l'ensenyament.

2

que s'el nomeni oficial instal·lador o mecànic electricista.

OCTAVA - Tot operari que vingui de nou a la Ciutat de Manresa per a treballar, deurà també de portar el seu corresponent certificat d'aptitud extés pel Sindicat citat.

NOVENA - Queden en vigor totes les Bases aprovades, entre l'Associació i el Sindicat citat, en data 15 Octubre 1931.

Conformes les parts contractants firmen el present per duplicat i a un sol efecte, en el lloc i data adalt indicat.

Antoni Garriga
J. Bosch i Playé
R. Casals Carjona
Francesc Morera
Bartomeu Casas
Estanislau Sala
José Soler
José Codina
Jesús Figols
Ramon Corrons

Josep Soler
José Codina
Jesús Figols
Ramon Corrons

SINDICAT OBRER D'INDÚSTRIES ELÈCTRIQUES DE MANRESA

ASSOCIACIÓ DE PATRONS ELÈCTRICISTES DE MANRESA

L'ASSOCIACIÓ DE DEPENDENTS 3
El Centre Autonomista del Comerç i la Indústria (CADCI) nasqué com a entitat social, política i obrera l'any 1903 a Barcelona. Fou fundada per un grup de dependents de comerç i d'oficines de tendència catalanista.

Aquests documents trobats a Salamanca, datats l'octubre del 1932 i el novembre del 1933, són dos comunicats de l'Associació de Dependents del Comerç i de la Indústria de Manresa i Comarca, adherida al CADCI, adreçats al president de la Federació de Dependents i Tècnics de Catalunya.

L'Associació de Dependents de Manresa va ser un sindicat molt sòlid, amb molts afiliats, alguns de molt coneguts a la ciutat.

Aquestes dues cartes aparentment no tenen gaire importància. Però sí que la tenia per als encarregats de la repressió durant la dictadura franquista.

Podem observar com, a Salamanca, van subratllar els noms de totes les persones ressenyades en els oficis confiscats. La intenció era ben clara: a cadascuna se li obria la seva corresponent fitxa i quedava, per tant, literalment marcada.

3

ASSOCIACIÓ DE DEPENDENTS DE COMERÇ DE MANRESA I COMARCA
MURALLA I JAUME I (EDIFICI DEL TEATRE CONSERVATORI)

Manresa 17 Octubre de 1932.

Senyor President de la Federació de Dependents i Tècnics de Catalunya.

Barcelona.

Components del Consell Company President: Sia la present de salutació en vers la vostra persona i companya del govern d'aquesta Federació per part del qui subscriu d'aquesta Federació per part del qui subscriu.

Vice President. Josep Flor de la Genique oria i components de la nova Junta Directiva nomenada en sessió dels dies 1 i 11 del corrent.

Secretari. Joan Rodríguez Rubi en compliment als nous estatuts d'aquesta Associació, i quins noms i càrrecs es copien al marge.

Vice Secretari. Francesc Vilals Sotgona per el seu degut consellament.

Tresorer. Rafael Corvinos Barraca Sarviués trobar ab la present les comunicacions necessaries per llur tramitació al Govern Civil, esperant fareu la merced de donar-los-hi el curs necessari davant l'autoritat superior.

Contador. Pere Viaplana Sabadell. Resto incondicionalment a vostres ordres i a las de la comany i vos saluda molt atentament.

Vocals. Joan Lleonart Golsa.

Vocals. Luis Torra Puigol
Salvador Bove Bove
Mencio Monomill-Centelles.

421

Vos preguem es serviu reintegrar aqueixos documents d'acord a lo que correspongué i al seu import vos seran trames per gir postal al moment de saberlo. Val.

4

F.E.T. ASSOCIACIÓ DE DEPENDENTS DEL COMERÇ I DE LA INDÚSTRIA DE MANRESA I COMARCA
MURALLA I JAUME I (EDIFICI DEL TEATRE CONSERVATORI) TELEFON 124

Manresa, 3 Novembre 1933

President de la FEDERACIÓ D'EMPLEATS I TÈCNICS DE CATALUNYA Barcelona

Company: D'acord a lo convingut en l'Assemblea del Consell Federal, tinguda el 29 del passat mes d'Octubre, en referencia als nomenaments per ampliació del Comité Executiu, ens plau comunicar-vos que en Reunió de Junta del 31 del passat, s'acordà nomenar al company En Estanislau Casas Huch per a representar aquesta Associació dintre l'esmentat Comité Executiu.

Per tal go que pugui convenir, l'adreça del company Casas, es, Carretera de Vic nº 63 3º o bé el domicili d'aquesta Associació.

Restan vostres i de la causa

PRESIDENT

5

LA CNT DE LA POBLA DE LILLET
Aquest document pertany al sindicat únic de treballadors de la CNT de la Pobla de Lillet (Berguedà), que nomena el seu delegat per assistir al ple de la regional catalana de la CNT que s'havia de celebrar a Sabadell l'abril del 1932.

En aquest ple culmina la substitució dels trentistes (ala sindicalista més moderada dirigida per Àngel Pestaña i Joan Peiró) pels faistes (grups d'acció dirigits, entre d'altres, per Durruti) a la direcció de la CNT.

C. N. T. SINDICATO UNICO DE TRABAJADORES
Confederación Intersindical
Manresa - Berga

La Pobla de Lillet 27 de Abril de 1932

Joan Peiró

Joan Peiró

C. N. T. SINDICATO UNICO DE TRABAJADORES
Pobla de Lillet

MANRESA 6 de Juliol de 1934.

En. Estanislau Ruiz Ponseti.
Barcelona.

Distingit company i amic: El motiu de la present es per pregar-vos si em volguessiu orientar sobre el assumpte que os passo a transcriure a continuació.

Totes les entitats obreres de nostre ciutat estan completament cabrejades per el incumpliment de les lleis i com sia que no hi ha ningú per ferles complir, doncs no existeix inspector del treball ni persona que substitueixi les seves funcions fa que els patrons facin el que els dona la gana.

Parlat d'aixó amb diferents companys d'organitzacions obreres, hem convingut en principi de realitzar alguns treballs per veure si es conseguia el nomenament d'un inspector del Treball amb caracter oficial, i sobre el mateix nosaltres presentaríem proposta d'un company al sempre soci de la USC i de la FET que tenim la seguretat que podria desempenyar aquest càrrec amb tota noblesa i seguretat per els interessos del element obrer. Are be, com sia que aquesta gestió creien es a fer aprop del Conseller de Treball, os agrairia os informessiu com esta aquest assumpte de nomenament de Inspector de Treball, doncs fa molt de temps que s'en parla i el nomenament no es fan, aixis mateix de tots aquells treballs que calgués fer per presentar la proposta d'aquest company que si convingués aniria avalada per moltes entitats obreres, i de tots aquells tràmits burocratics i d'influencia que fosin convenient, doncs es assumpte que es convé resoldre per conveniencies socials i

E. CASAS HUCH Carretera Vic 63

1 ENTITATS OBRERES "COMPLETAMENT CABREJADES"

La victòria electoral de les dretes, el novembre del 1933, comportà, al llarg del 1934, una retallada dels avenços sindicals i laborals. Això es traduí en una tensió social cada cop més creixent, en un context de crisi econòmica generalitzada, amb el seu reflex polític corresponent i que acabà petant en l'intent revolucionari de l'octubre del 1934. El fracàs d'aquest intent, més enllà de les seves greus conseqüències polítiques, tingué uns efectes molt negatius per al moviment obrer. Aquesta carta és de tres mesos abans que tinguessin lloc aquests fets. S'hi reclama el nomenament d'un inspector de treball que revisi les condicions de feina el compliment efectiu dels pactes entre obrers i patrons. El text és ben explícit.

2 TOTS ELS AFILIATS AL SINDICAT DE LA CONSTRUCCIO

Primera pàgina d'un document dipositat a l'Arxiu de Salamanca, del maig del 1936, en el qual el secretari del Sindicat de la Indústria de Construcció de Manresa, Magi Gamisans, certifica que l'entitat està formada per 120 afiliats. A la relació hi apareixen els noms i els oficis de cadascun.

per altre part ajudariem a un company que en aquestos moments també es troba sense col·locació.

Si creieu convenient per parlar d'aquest assumpte vingui jo o dit company, em lo dieu, i seguidament vindriem, o si creieu recomenar-lo a algun altre company del partit per que li negociï el assumpte també, per tant os pregaria vostre resposta d'orientació sobre lo que es pogués fer, per sortir amb aquestos nostres desitj.

Gracies a la bestreta i a la reciproca per tot quan os convingui, os saluda vostre amic i company

Magi Gamisans Secretari de l'entitat denominada "Sindicat de la Indústria de Construcció" domiciliada a Manresa, carrer d'Infants 16 (Cooperativa Obrera Manresana)
Certifico: Que la dita entitat està formada actualment per els següents afiliats:

Número	Nome	Cognoms	Ofici	Posta en treball
1	Josep Boicador	Castella	paleta	Manresa
2	Antoni Puig	Curin	"	"
3	Juan Vilanova	Prat	manobre	"
4	Paulino Planas	Costa	paleta	"
5	Josep Biella	Blanc	"	"
6	Josep Platera	Blanc	manobre	"
7	Francesc Gannau	Torrent	"	"
8	Telegri	Plakart	paleta	"
9	Amado Paredina	Barrabes	"	"
10	Antoni Oriol	Sentiat	manobre	"
11	Alejandro Gannau	Amaguis	"	"
12	Josep Francisco	Saforada	paleta	"
13	Josep Bortran	Costa	picapedror	"
14	Judre Puig	Secura	paleta	"
15	Juan Guanyan	Masanet	"	"
16	Joan Vilanova	Secura	"	"
17	Bonaventura	Blanc Bonafes	manobre	"
18	Bartolomeu	Badell	paleta	"
19	Baldomero	Lovell	manobre	"
20	Josep	Puig	"	"
21	Joan	Pobla	"	"
22	Emili	Pallarès	"	"

seguida al altre pagina

PROPER CAPÍTOL: Política i revolució.

Entrarem en el període de la guerra. A Catalunya els comitès revolucionaris suplanten "de fet" el poder de la Generalitat i dels ajuntaments. Parlarem dels excessos de la "revolució" i de l'esclat dels Fets de Maig.